

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

**методичні вказівки до виконання
практичних робіт та індивідуальних завдань**

Запоріжжя 2025

УДК 339.9 (072)
М58

Рекомендовано Науково-методичною радою
ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»
(протокол № 8 від 27.06. 2025 р.)

Укладач:

Терешко Ю.В., к.е.н., доцент

М58   **Міжнародна економіка** : методичні вказівки до виконання практичних робіт та індивідуальних завдань / уклад. Ю. В. Терешко. Запоріжжя : ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2025. 42 с.

У методичних вказівках наведено поради і методичні підходи до виконання практичних робіт та індивідуальних завдань з дисципліни «Міжнародна економіка», вимоги до оформлення, подання та оцінювання результатів їх виконання.

УДК 339.9 (072)

©ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2025

Зміст

ВСТУП.....	4
1. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАКТИЧНИХ РОБОТ.....	5
1.1. Практична робота 1. Міжнародна економічна система.....	5
1.2. Практична робота 2. Теорії міжнародної торгівлі.....	7
1.3. Практична робота 3. Світовий ринок товарів і послуг.....	10
1.4. Практична робота 4. Міжнародний науково-технологічний обмін.....	12
1.5. Практична робота 5. Світовий фінансовий ринок.....	15
1.6. Практична робота 6. Світовий валютний ринок.....	17
1.7. Практична робота 7. Світова валютна система.....	19
1.8. Практична робота 8. Міжнародна трудова міграція....	22
1.9. Практична робота 9. Міжнародна економічна інтеграція.....	
2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.....	29
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБОТ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.....	31
4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34
Додаток А. Приклад оформлення титульного аркуша.....	35
Додаток Б. Приклади оформлення бібліографічних посилань.....	36

ВСТУП

Дисципліна «Міжнародна економіка» є складовою частиною підготовки здобувачів вищої освіти економічного профілю та має на меті формування знань щодо закономірностей функціонування світового господарства, міжнародної торгівлі, валютно-фінансових механізмів та інтеграційних процесів.

Навчальним планом дисципліни передбачено виконання кожним студентом практичних і індивідуальних завдань, що є важливою складовою освітнього процесу.

Метою виконання індивідуальних та практичних завдань є поглиблення, систематизація та закріплення знань, які здобувачі отримують у процесі вивчення курсу, а також розвиток умінь аналізувати, критично оцінювати та застосовувати ці знання на практиці при розв'язанні конкретних економічних ситуацій у міжнародному контексті.

Практичне завдання є формою аудиторної роботи, спрямованої на відпрацювання навичок аналізу міжнародних економічних процесів, інтерпретації даних, вирішення кейсів та застосування інструментарію міжнародної економіки на прикладі конкретних ситуацій.

Індивідуальне завдання виступає однією з форм самостійної роботи, в межах якої здобувач вищої освіти самостійно, поза межами основного розкладу занять, опановує або поглиблює професійно-орієнтовані знання, навички та компетентності, визначені програмними результатами дисципліни «Міжнародна економіка».

Індивідуальне завдання є змістовно завершеною роботою теоретичного або прикладного характеру, яка виконується на основі знань і навичок, здобутих під час лекційних та практичних занять. Завдання охоплює кілька тем одного або декількох змістових модулів відповідно до робочої програми дисципліни.

Виконання таких завдань сприяє розвитку аналітичного мислення, уміння працювати з макроекономічними та статистичними джерелами, використовувати цифрові інструменти аналітики, а також формує здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах відкритої економіки та взаємозалежного глобального середовища.

Особлива увага в межах дисципліни приділяється інтеграції навчальних завдань із практичним досвідом підприємств, зокрема активів Групи METINVEST, що дає змогу наблизити навчальний процес до реального професійного середовища та підготувати здобувача освіти до майбутньої фахової діяльності.

1. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ, ПОДАННЯ НА ОЦІНКУ ТА ЗАХИСТУ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

ПРАКТИЧНА РОБОТА 1. Міжнародна економічна система

Мета: Сформувати у здобувачів вищої освіти базові знання щодо структури та функціонування міжнародної економічної системи; ознайомити з основними елементами та принципами міжнародної економічної взаємодії; розвинути навички аналізу ролі різних країн та міжнародних організацій у глобальному економічному середовищі; навчитись застосовувати основні кількісні показники для характеристики міжнародної економіки.

Ключові поняття: міжнародна економічна система; світове господарство; глобалізація; міжнародний поділ праці; чистий експорт (NX); відкритість економіки; інтернаціоналізація; торговельний баланс; роль міжнародних економічних організацій; платіжний баланс.

1. Тематика для обговорення

- Сутність та структура міжнародної економічної системи: суб'єкти, принципи функціонування.
- Типи міжнародних економічних систем: від централізованих до ринкових.
- Глобалізація як чинник трансформації світового господарства.
- Роль міжнародних організацій (ВТО, МВФ, ОЕСР, Світовий банк) у регулюванні міжнародної економіки.
- Економічне місце України в сучасній міжнародній системі.

2. Кейсове завдання

Після пандемії COVID-19 і початку повномасштабної війни в Україні відбулося значне порушення глобальних ланцюгів постачання. Країни змушені переосмислити свою роль у міжнародній економічній системі. Вашій групі доручено проаналізувати, як змінилась позиція України в системі міжнародної торгівлі за останні 5 років.

Завдання:

- Визначте, як змінилися основні торговельні партнери України.
- Проаналізуйте частку експорту високотехнологічної продукції.
- Запропонуйте 2–3 напрями посилення конкурентних позицій України в системі міжнародного поділу праці.

3. Практичне завдання (розрахункова задача)

Приклад задачі з розв'язком:

Задача:

У 2023 р. країна А експортувала товарів і послуг на суму 253707 млн. дол., імпортувала товарів і послуг на суму 269200 млн. дол. ВВП країни за той же період становив 544153 млн. дол.

Визначте:

1. експорту квоту;
2. імпортну квоту;
3. зовнішньоторговельну квоту.

Формули:

1. Експортна квота (Q_e):

$$Q_e = \left(\frac{E}{\text{ВВП}} \right) \times 100\% .$$

2. Імпортна квота (Q_i):

$$Q_i = \left(\frac{I}{\text{ВВП}} \right) \times 100\% .$$

3. Зовнішньоторговельна квота (Q_x):

$$Q_x = \left(\frac{E + I}{\text{ВВП}} \right) \times 100\% ,$$

де E – експорт ; I – імпорт

Розв'язання:

1. Експортна квота:

$$Q_e = \left(\frac{253707}{544153} \right) \times 100\% \approx 46,62\% .$$

2. Імпортна квота:

$$Q_i = \left(\frac{269200}{544153} \right) \times 100\% \approx 49,47\% .$$

3. Зовнішньоторговельна квота:

$$Q_x = \left(\frac{253707 + 269200}{544153} \right) \times 100\% = \left(\frac{522907}{544153} \right) \approx 96,10\% .$$

Ці значення свідчать про високий ступінь відкритості економіки країни А, тобто активну участь у міжнародній торгівлі.

Задачі для самостійного опрацювання:

1. Країна має наступні показники: ВВП – 900 млрд дол., експорт – 210 млрд дол., імпорт – 190 млрд дол.

Завдання:

- Обчисліть чистий експорт.
- Визначте рівень відкритості економіки.

- Зробіть короткий висновок про роль цієї країни у міжнародній економічній системі.

2. Валовий внутрішній продукт країни за рік склав 1 200 млрд дол. США. Обсяг експорту становив 480 млрд дол., імпорту – 500 млрд дол.

Завдання:

- Розрахуйте чистий експорт (NX).
- Обчисліть коефіцієнт відкритості економіки.
- Визначте, чи спостерігається торговельний профіцит чи дефіцит.
- Поясніть, як це може впливати на валютний курс національної валюти.

4. Порядок захисту роботи

1. Виконати п. 1 .. 3 поставленого завдання (сформувати файл pdf або docx).

2. Підготувати презентацію, яка містить результат виконання роботи (файл pptx або pdf).

3. Виступити на практичному занятті з доповіддю та прокоментувати кейсове та розрахункове завдання.

4. Дати відповіді на запитання аудиторії.

5. Прикріпити у відповідному розділі системи Мудл файли тексту завдання та презентації

Примітка: у назвах файлів не дозволяється використовувати символи кирилиці та спеціальні символи («?», «,», «/», «*» та інші).

ПРАКТИЧНА РОБОТА 2.

Теорії міжнародної торгівлі

Мета: ознайомити студентів з еволюцією теорій міжнародної торгівлі – від класичних до сучасних; визначити передумови та наслідки спеціалізації країн у міжнародній торгівлі; розвинути навички застосування економічної логіки для пояснення торговельних переваг; навчитись обґрунтовувати вигоди від міжнародної торгівлі за допомогою кількісних показників.

Ключові поняття: теорія абсолютних переваг; теорія порівняльних переваг; модель Хекшера-Оліна; теорема факторної інтенсивності; ефект Ліндера; нові теорії торгівлі; спеціалізація.

1. Тематика для обговорення

- Порівняння класичних (Сміт, Рікардо та ін.) та неокласичних теорій торгівлі.
- Чи завжди країна з меншою продуктивністю може вигравати від торгівлі?
- Вплив факторів виробництва (праця, капітал) на структуру зовнішньої торгівлі.
- Як нові реалії (цифровізація, логістика, глобальні ланцюги) змінюють принципи спеціалізації?

2. Кейсове завдання

Україна планує розширити експортну присутність на європейському ринку у двох секторах: аграрному та ІТ-послугах. Міністерство економіки хоче визначити, в яких сферах Україна має порівняльні переваги.

Завдання:

- На основі відкритих даних про продуктивність праці, витрати ресурсів та цінову конкурентоспроможність, визначте, у якому секторі Україна має порівняльні переваги.
- Застосуйте модель Давида Рікардо до умов України.
- Поясніть, як держава може посилити свої порівняльні переваги у зазначених сферах.

3. Практичне завдання (розрахункова задача)

Приклад задачі з розв'язком

Країни А та Б виробляють два товари: пшеницю та автомобілі. Затрати праці (людино-годин) на одиницю продукції:

Товар	Країна А	Країна Б
Пшениця	10	20
Автомобіль	40	60

Завдання:

1. Визначте, яка країна має абсолютну та порівняльну перевагу.
2. Які товари, країни мають спеціалізовано виробляти для вигідної торгівлі?

Розв'язання:

1. Абсолютна перевага

Абсолютна перевага: країна має її, якщо витрачає менше ресурсів (людино-годин) на виробництво одиниці товару.

Країна А витрачає менше часу на виробництво обох товарів:

- пшениця: $10 < 20$
- автомобіль: $40 < 60$

2. Порівняльна перевага

Порівняльна перевага визначається через альтернативні витрати – від якої кількості одиниці виробництва іншого товару потрібно відмовитись, щоб виробити одиницю поточного товару.

Країна А:

- 1 автомобіль = 40 год
- 1 пшениця = 10 год

Альтернативні витрати:

- 1 автомобіль = $40/10 = 4$ пшениці
- 1 пшениця = $10/40 = 0,25$ автомобіля

Країна Б:

- 1 автомобіль = 60 год
- 1 пшениця = 20 год

Альтернативні витрати:

- 1 автомобіль = $60/20 = 3$ пшениці
- 1 пшениця = $20/60 = 0,33$ автомобіля

Висновки:

Абсолютна перевага: Країна А має абсолютну перевагу у виробництві обох товарів. Порівняльна перевага: Країна А – у пшениці (нижчі альтернативні витрати), країна Б – в автомобілях. Спеціалізація: Країна А повинна спеціалізуватись на виробництві пшениці, країна Б – на виробництві автомобілів. За таких умов країни матимуть змогу вигідно обмінюватися, отримуючи більшу сукупність товарів, ніж за умов автаркії.

Задачі для самостійного опрацювання:

1. Країна Х виробляє цукор (10 год/од.) та каву (5 год/од.), країна Y – цукор (12 год/од.) та каву (4 год/од.).

Завдання:

- Визначте, яка країна має порівняльну перевагу в кожному товарі.
- За яких умов спеціалізація буде вигідною для обох країн?

2. У країні Z співвідношення капіталу до праці значно вище, ніж у країні W. Країна Z спеціалізується на виробництві літаків, країна W – на текстилі.

Завдання:

- На основі моделі Хекшера-Оліна обґрунтуйте, чому таке розподілення є раціональним.
- Які наслідки для доходів праці та капіталу в обох країнах передбачає теорема Столпера-Самуельсона?

4. Порядок захисту роботи

-
1. Виконати п. 1 .. 3 поставленого завдання (сформувати файл pdf або docx).
  2. Підготувати презентацію, яка містить результат виконання роботи (файл pptx або pdf).
  3. Виступити на практичному занятті з доповіддю та прокоментувати кейсове та розрахункове завдання.
  4. Дати відповіді на запитання аудиторії.
  5. Прикріпити у відповідному розділі системи Мудл файли тексту завдання та презентації

Примітка: у назвах файлів не дозволяється використовувати символи кирилиці та спеціальні символи («?», «,», «/», «*» та інші).

ПРАКТИЧНА РОБОТА 3. Світовий ринок товарів і послуг

Мета: ознайомити здобувачів з основними характеристиками функціонування міжнародного ринку товарів і послуг; розкрити особливості формування попиту та пропозиції на зовнішніх ринках; сформувати навички аналізу структури зовнішньої торгівлі країни; розвинути вміння застосовувати кількісні показники для оцінки ефективності участі у міжнародному товарообігу.

Ключові поняття: міжнародний ринок товарів; міжнародний ринок послуг; зовнішньоторгівельний оборот; товарна та географічна структура експорту/імпорту; баланс послуг; конкурентоспроможність; торгівельна лібералізація; торгівельні бар'єри; еластичність зовнішнього попиту.

1. Тематика для обговорення
  - Відмінності між міжнародним та внутрішнім ринком товарів і послуг.
  - Основні тенденції світової торгівлі послугами (ІТ, фінанси, освіта тощо).
  - Які фактори впливають на конкурентоспроможність товарів на зовнішньому ринку?
  - Особливості географічної та товарної структури зовнішньої торгівлі України.
  - Які галузі української економіки мають найбільший потенціал на міжнародному ринку послуг?

2. Кейсове завдання

Український виробник харчової продукції планує вихід на ринок ЄС. Компанія має успішні продажі на внутрішньому ринку, однак не має досвіду міжнародної торгівлі.

Завдання:

1. Які ключові бар'єри (тарифні та нетарифні) можуть виникнути на міжнародному ринку?
2. Які фактори впливають на успішність виходу з новим товаром на ринок ЄС?
3. Розробіть коротку стратегію виходу компанії на міжнародний ринок (цільові країни, канали збуту, переваги продукту).

3. Практичне завдання (розрахункова задача)

Приклад задачі з розв'язком

У 2023 році країна експортувала товарів на 35 млрд дол. США та послуг на 10 млрд дол.. Імпорт товарів склав 40 млрд дол., а послуг – 8 млрд дол.

Завдання:

1. Обчисліть сальдо торгівлі товарами та послугами.
2. Визначте загальний торговельний баланс країни.
3. Проаналізуйте, чи має країна дефіцит або профіцит у зовнішній торгівлі.

Розв'язання:

1. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами (St):
$$St = \text{Експорт}_{\text{товари}} - \text{Імпорт}_{\text{товари}} = 35 - 40 = -5 \text{ млрд. дол.}$$
2. Сальдо зовнішньої торгівлі послугами (Ss):
$$Ss = \text{Експорт}_{\text{послуги}} - \text{Імпорт}_{\text{послуги}} = 10 - 8 = +2 \text{ млрд. дол.}$$
3. Загальний торговельний баланс (TB):
$$TB = St + Ss = (-5) + 2 = -3 \text{ млрд. дол.}$$

Висновок:

Країна має загальний дефіцит зовнішньої торгівлі у розмірі 3 млрд. дол. США, незважаючи на профіцит у сфері послуг.

Задачі для самостійного опрацювання

1. У 2022 році Україна експортувала товарів на 44 млрд дол. і послуг на 16 млрд дол., імпорт склав відповідно 54 млрд і 12 млрд дол.

Завдання:

- Обчисліть сальдо по кожному виду торгівлі.
  - Визначте загальний баланс.
  - Поясніть можливі причини такого результату.
2. Країна А є експортером програмного забезпечення та імпортує сировину для промисловості.
Експорт послуг: 22 млрд дол.

Імпорт товарів: 28 млрд дол.
Експорт товарів: 18 млрд дол.
Імпорт послуг: 5 млрд дол.

Завдання:

1. Розрахуйте всі види сальдо та загальний торговельний баланс.
2. Зробіть висновок про рівень диверсифікації зовнішньої торгівлі країни.
3. Які ризики має така модель зовнішньоекономічної спеціалізації?

4. Порядок захисту роботи

1. Виконати п. 1 .. 3 поставленого завдання (сформувати файл pdf або docx).
2. Підготувати презентацію, яка містить результат виконання роботи (файл pptx або pdf).
3. Виступити на практичному занятті з доповіддю та прокоментувати кейсове та розрахункове завдання.
4. Дати відповіді на запитання аудиторії.
5. Прикріпити у відповідному розділі системи Мудл файли тексту завдання та презентації

Примітка: у назвах файлів не дозволяється використовувати символи кирилиці та спеціальні символи («?», «,», «/», «*» та інші).

ПРАКТИЧНА РОБОТА 4.

Міжнародний науково-технологічний обмін

Мета: ознайомити студентів з економічною сутністю і формами міжнародного науково-технологічного обміну; сформувати уявлення про механізми передачі технологій та міжнародне співробітництво у сфері інновацій; навчити оцінювати ефективність залучення технологій у національну економіку; розвинути навички аналізу показників, що характеризують участь країни в глобальному науково-технологічному процесі.

Ключові поняття: науково-технічний прогрес (НТП); Передача технологій; інновації; ліцензійна торгівля; патент; технологічний трансфер; міжнародна кооперація у сфері R&D; високотехнологічний експорт; технологічний баланс; індикатори інноваційності.

1. Тематика для обговорення

- Роль науково-технологічного обміну у розвитку світової економіки.
- Основні форми міжнародного передавання технологій: ліцензії, патенти, франчайзинг, спільні дослідження.
- Глобальні ланцюги створення доданої вартості та технологічне розшарування.
- Участь України в міжнародному технологічному обміні: потенціал, бар'єри, приклади.
- Вплив іноземних інвестицій на розвиток національного технологічного сектору.

2. Кейсове завдання

Компанія з України уклала угоду з японською фірмою щодо отримання ліцензії на використання технології з виробництва енергоефективного обладнання. У рамках співпраці також передбачається спільна розробка нових модифікацій.

Завдання:

1. Визначте, які вигоди отримає українська сторона від такого обміну.
2. Які можливі ризики супроводжують міжнародну передачу технологій?
3. Запропонуйте заходи для підвищення ефективності такого співробітництва (з урахуванням локалізації, підготовки кадрів, прав ІВ тощо).

3. Практичне завдання (розрахункова задача)

Приклад задачі з розв'язком

Країна експортувала технології (ліцензії, патенти) на суму 2,5 млрд дол., а імпортувала на 4,0 млрд дол.

Розрахуйте:

1. Технологічне сальдо (ТС)
2. Коефіцієнт технологічної залежності ($K_{ТЗ}$)
3. Проаналізуйте ситуацію

Формули:

1. Технологічне сальдо (ТС):

$$ТС = E_{\text{тех}} - I_{\text{тех}},$$

де $E_{\text{тех}}$ – експорт технологій,

$I_{\text{тех}}$ – імпорт технологій.

2. Коефіцієнт технологічної залежності (Ктз):

$$K_{\text{тз}} = \frac{I_{\text{тех}}}{E_{\text{тех}}} \times 100\% .$$

Розв'язання:

1. $TC = 2,5 - 4,0 = -1,5$ млрд дол.

2. $K_{\text{тз}} = 4,02,5 \times 100\% = 160\%$.

Висновок:

Країна має від'ємне сальдо і високий рівень технологічної залежності, що свідчить про недостатній рівень розвитку власних інновацій.

Задачі для самостійного опрацювання

1. Країна X експортує технологій на 3,8 млрд дол., імпортує – на 2,1 млрд дол.

Завдання:

1. Обчисліть технологічне сальдо.
2. Розрахуйте коефіцієнт технологічної залежності.
3. Проаналізуйте ситуацію (переваги, потенційні ризики, роль у глобальному обміні).

2. Частка високотехнологічної продукції в експорті країни становить 11%. В аналогічних країнах регіону – 18%, 22% і 26%.

Завдання:

1. Порівняйте показник країни з регіональними аналогами.
2. Обґрунтуйте висновки про технологічну конкурентоспроможність.
- 3.** Запропонуйте 2 заходи державної політики щодо стимулювання експорту високотехнологічної продукції.

4. Порядок захисту роботи

1. Виконати п. 1 .. 3 поставленого завдання (сформувати файл pdf або docx).

2. Підготувати презентацію, яка містить результат виконання роботи (файл pptx або pdf).

3. Виступити на практичному занятті з доповіддю та прокоментувати кейсове та розрахункове завдання.

4. Дати відповіді на запитання аудиторії.

5. Прикріпити у відповідному розділі системи Мудл файли тексту завдання та презентації

Примітка: у назвах файлів не дозволяється використовувати символи кирилиці та спеціальні символи («?», «,», «/», «*» та інші).

ПРАКТИЧНА РОБОТА 5. Світовий фінансовий ринок

Мета: ознайомити здобувачів з основними компонентами, функціями та інструментами світового фінансового ринку; розкрити механізми руху капіталу між країнами, формування валютних курсів і динаміки інвестицій; сформувати навички аналізу показників міжнародного руху капіталу та ефективності участі країни у глобальних фінансових процесах; розвинути вміння застосовувати фінансові формули для оцінки інвестиційної привабливості, прибутковості та ризику.

Ключові поняття: світовий фінансовий ринок; міжнародний рух капіталу; валютний курс; прямі іноземні інвестиції (ПІІ); портфельні інвестиції; фінансові інструменти: країни-донори/країни-реципієнти; доходність інвестицій; ризик та премія за ризик; баланс руху капіталів.

1. Тематика для обговорення

- Структура світового фінансового ринку: основні сегменти (валютний, кредитний, фондовий, інвестиційний).
- Роль ПІІ у розвитку національної економіки.
- Вплив коливань валютного курсу на інвесторів і країни.
- Механізми захисту від фінансових ризиків.
- Стан і динаміка залучення іноземного капіталу в Україну.
- Які чинники впливають на рішення міжнародних інвесторів щодо вибору країни для інвестування?

2. Кейсове завдання

Компанія з Німеччини розглядає можливість інвестування у виробничий сектор України. Порівнюються дві країни – Україна та Польща – за рівнем ПІІ, політичним ризиком, прогнозованим доходом.

Завдання:

1. На основі відкритих макроекономічних і фінансових даних оцініть, яка країна є привабливішою для інвестицій.
2. Визначте, які ризики має інвестор у кожному випадку.
3. Визначте, які гарантії або інструменти хеджування може застосувати інвестор для зниження ризику в Україні.

3. Практичне завдання (розрахункова задача)

Приклад задачі з розв'язком

Іноземний інвестор вкладає 2 млн дол. у проект в Україні. Очікуваний чистий прибуток за рік – 320 000 дол.

Курс гривні на початок року – 36 грн/дол., на кінець – 39 грн/дол.

Завдання:

1. Розрахуйте річну дохідність інвестиції у %.
2. Визначте реальну дохідність з урахуванням валютного ризику.

Формули:

1. Дохідність інвестиції (R):

$$R = \left(\frac{\Pi}{I} \right) \times 100\% ,$$

де Π – прибуток, I – інвестиції

2. Реальна дохідність з урахуванням девальвації (R_{real}):

$$R_{\text{real}} = R - D ,$$

де D – відсоток девальвації нац. валюти.

3. Відсоток девальвації (D):

$$D = \left(\frac{K_{\text{к}} - K_{\text{п}}}{K_{\text{п}}} \right) \times 100\% ,$$

де $K_{\text{п}}$ – курс на початку, $K_{\text{к}}$ – курс на кінець року.

Розв'язання:

1. $R = \left(\frac{320000}{2000000} \right) \times 100\% = 16\% .$
2. $D = \left(\frac{39 - 36}{36} \right) \times 100\% = 8,33\% .$
3. $R_{\text{real}} = 16\% - 8,33\% = 7,67\% .$

Задачі для самостійного опрацювання

1. Інвестор вклав 5 млн дол. у проект в Польщі. Очікуваний прибуток – 600 000 дол.

Курс злотого на початок року – 4,5 PLN/USD, на кінець – 4,3 PLN/USD.

Завдання:

1. Розрахуйте номінальну та реальну дохідність інвестиції.
2. Визначте, чи виграє інвестор з огляду на зміцнення нац. валюти.

2. Задача 2 для самостійного опрацювання

У 2023 році Україна отримала ПІІ на суму 6,2 млрд дол., у 2022 році – 5,0 млрд дол.

Завдання:

Обчисліть темп приросту ПІІ у 2023 році.

1. Проаналізуйте, які умови можуть впливати на зміну обсягів іноземних інвестицій.
2. Запропонуйте, інструменти державної політики для стимулювання ПІІ.

4. Порядок захисту роботи

1. Виконати п. 1 .. 3 поставленого завдання (сформувати файл pdf або docx).
2. Підготувати презентацію, яка містить результат виконання роботи (файл pptx або pdf).
3. Виступити на практичному занятті з доповіддю та прокоментувати кейсове та розрахункове завдання.
4. Дати відповіді на запитання аудиторії.
5. Прикріпити у відповідному розділі системи Мудл файли тексту завдання та презентації

Примітка: у назвах файлів не дозволяється використовувати символи кирилиці та спеціальні символи («?», «,», «/», «*» та інші).

ПРАКТИЧНА РОБОТА 6. Світовий валютний ринок

Мета: ознайомити студентів з сутністю, функціями та видами світового валютного ринку; сформувати розуміння механізмів формування валютного курсу та його впливу на міжнародну торгівлю та інвестиції; навчити аналізувати фактори коливань валютних курсів та їхні економічні наслідки; розвинути вміння застосовувати фінансові формули для розрахунків у валютних операціях.

Ключові поняття: валютний курс; світовий валютний ринок (Forex); крос-курс; девальвація / ревальвація; фіксований і плаваючий курс; конвертованість валюти; реальний та номінальний валютний курс; паритет купівельної спроможності (ППС); валютні ризики; арбітраж.

1. Тематика для обговорення

- Формування валютного курсу на світовому ринку.
- Порівняння фіксованого, плаваючого та керованого валютного режиму.

- Умови, що впливають на зміну валютного курсу в коротко- та довгостроковій перспективі.
- Роль центральних банків на валютному ринку.
- Як зміна курсу впливає на експорт, імпорт та інвестиції?
- Практичні аспекти валютних обмежень і політики в Україні.

2. Кейсове завдання

Український експортер уклав контракт на постачання продукції в ЄС на суму 200 000 євро. Підписання угоди відбулось у січні за курсом 1 євро = 40 грн. Оплата очікується через 3 місяці. У березні курс змінився до 1 євро = 38 грн.

Завдання:

1. Обчисліть очікувану виручку в гривні за січневим та березневим курсом.

2. Визначте втрати експортера внаслідок зміцнення гривні.

3. Які інструменти хеджування валютного ризику доцільно використати для уникнення збитків?

3. Практичне завдання (розрахункова задача)

Приклад задачі з розв'язком

Імпортер з України має оплатити поставку з США на 100 000 дол.. Курс на момент укладення контракту – 36 грн/дол., на момент платежу – 39 грн/дол.

Завдання:

1. Визначити вартість контракту в гривні при обох курсах.

2. Обчислити збільшення витрат унаслідок зміни валютного курсу.

3. Оцінити валютний ризик.

Формули:

1. Сума у гривнях:

$$S_{\text{грн}} = S_{\text{іноз.вал}} \times K,$$

де $S_{\text{іноз.вал}}$ – сума в іноземній валюті, K – курс.

2. Зміна витрат:

$$\Delta = S_{\text{грн2}} - S_{\text{грн1}}.$$

Розв'язання:

- Сума за курсом 36 грн:
 $100\,000 \times 36 = 3\,600\,000$ грн
- Сума за курсом 39 грн:
 $100\,000 \times 39 = 3\,900\,000$ грн
- Збільшення витрат:
 $3\,900\,000 - 3\,600\,000 = 300\,000$ грн

Висновок:

Через знецінення гривні імпортер втратив 300 тис. грн додатково. Це типовий приклад валютного ризику при відкладених платежах.

Задачі самостійного опрацювання

1. Експортер отримав плату за контрактом у розмірі 150 000 євро. Курс на момент зарахування – 41 грн/євро.

Завдання:

1. Обчисліть загальну суму в гривнях.
2. Якщо очікуваний курс був 43 грн/євро – якої суми недоотримав експортер?
3. Чи можна було уникнути цієї втрати?

2. Компанія провела арбітражну операцію: купила 1 млн доларів у банку А за курсом 36,50 грн/дол. і продала їх банку Б за курсом 36,70 грн/дол.

Завдання:

1. Розрахуйте прибуток у гривнях.
2. Який відсоток доходу становить прибуток від суми операції?
3. Які ризики несе валютний арбітраж у реальному середовищі?

4. Порядок захисту роботи

1. Виконати п. 1 .. 3 поставленого завдання (сформувати файл pdf або docx).

2. Підготувати презентацію, яка містить результат виконання роботи (файл pptx або pdf).

3. Виступити на практичному занятті з доповіддю та прокоментувати кейсове та розрахункове завдання.

4. Дати відповіді на запитання аудиторії.

5. Прикріпити у відповідному розділі системи Мудл файли тексту завдання та презентації

Примітка: у назвах файлів не дозволяється використовувати символи кирилиці та спеціальні символи («?», «,», «/», «*» та інші).

ПРАКТИЧНА РОБОТА 7. Світова валютна система

Мета: ознайомити студентів з еволюцією та сучасним функціонуванням світової валютної системи; розкрити суть валютного паритету, валютного курсу та міжнародної ліквідності; навчити

оцінювати валютну політику країн і роль міжнародних фінансових інститутів; сформуванати навички розрахунку реального валютного курсу та оцінки валютної конвертованості.

Ключові поняття: світова валютна система; валютний паритет; міжнародна ліквідність; валютний курс; девальвація / ревальвація; міжнародний валютний фонд (МВФ); Золотий стандарт, Бреттон-Вудська та Ямайська системи; реальний валютний курс; валютна політика; конвертованість валюти.

1. Тематика для обговорення

- Історичні етапи становлення світової валютної системи: від золотого стандарту до сучасної системи плаваючих курсів.
- Основні функції МВФ та роль SDR у міжнародних розрахунках.
- Вплив валютної політики на платіжний баланс країни.
- Чим відрізняється реальний валютний курс від номінального?
- Проблеми валютної нестабільності в умовах глобальних криз.
- Особливості валютного регулювання в Україні.

2. Кейсове завдання

Після макроекономічної нестабільності країна А звертається до МВФ за фінансовою підтримкою. Для отримання кредиту МВФ висуває вимоги щодо запровадження гнучкого валютного курсу та забезпечення конвертованості національної валюти.

Завдання:

1. Які переваги та ризики несе перехід до плаваючого курсу для країни А?
2. У чому полягає вимога «валютної лібералізації» і чому вона важлива для МВФ?
3. Які кроки має здійснити уряд країни А для адаптації до нової валютної політики?

3. Практичне завдання (розрахункова задача)

Приклад задачі з розв'язком

Номінальний курс валют: 1 USD = 36 грн

Ціни на однаковий набір товарів:

- в Україні – 1800 грн
- у США – 50 дол. США

Завдання:

1. Розрахуйте реальний валютний курс (RER).
2. Проаналізуйте, чи є гривня переоціненою або недооціненою за купівельною спроможністю.

Формула: Реальний валютний курс (RER):

$$RER = \frac{E \cdot P^*}{P}$$

де:

- E – номінальний валютний курс (грн/дол),
- P^* – іноземний рівень цін (у доларах),
- P – внутрішній рівень цін (у гривнях).

Розв'язання:

$$RER = \frac{36 \times 50}{1800} = \frac{1800}{1800} = 1.$$

Висновок:

$RER = 1 \Rightarrow$ курс відповідає паритету купівельної спроможності $\Rightarrow$ гривня не є ні переоціненою, ні недооціненою.

Задачі самостійного опрацювання

1. Номінальний курс: 1 EUR = 40 грн

Ціни на споживчий кошик:

– в Євросоні – 80 євро

– в Україні – 2800 грн.

Завдання:

1. Розрахуйте реальний валютний курс гривні до євро.

2. Зробіть висновок щодо переоцінки чи недооцінки національної валюти.

2. У країні X номінальний курс становить 1 USD = 45 X-валюти.

Ціни на ідентичний набір товарів у США – 100 USD, у країні X – 5000 одиниць.

Завдання:

1. Розрахуйте реальний валютний курс.

2. Проаналізуйте економічні наслідки переоціненої або недооціненої валюти для експортерів.

3. Яка валютна політика може вирівняти дисбаланс?

4. Порядок захисту роботи

1. Виконати п. 1 .. 3 поставленого завдання (сформувати файл pdf або docx).

2. Підготувати презентацію, яка містить результат виконання роботи (файл pptx або pdf).

3. Виступити на практичному занятті з доповіддю та прокоментувати кейсове та розрахункове завдання.

4. Дати відповіді на запитання аудиторії.

5. Прикріпити у відповідному розділі системи Мудл файли тексту завдання та презентації

Примітка: у назвах файлів не дозволяється використовувати символи кирилиці та спеціальні символи («?», «,», «/», «*» та інші).

ПРАКТИЧНА РОБОТА 8. Міжнародна трудова міграція

Мета: ознайомити здобувачів із сутністю, видами та особливостями міжнародної трудової міграції; дослідити економічні наслідки міграційних потоків для країн-донорів і країн-реципієнтів; навчити аналізувати міграційну статистику та розраховувати економічні показники, пов'язані з грошовими переказами; розвинути вміння оцінювати вплив міграції на ринок праці та ВВП країни.

Ключові поняття: Міжнародна трудова міграція; країна-донор / країна-реципієнт; еміграція, імміграція; міграційне сальдо; ремітенси (грошові перекази трудових мігрантів); трудовий потенціал; економіка знань і "витік мізків"; легальна / нелегальна міграція; притік / відтік робочої сили; міграційна політика.

1. Тематика для обговорення

- Основні причини міжнародної трудової міграції (економічні, політичні, соціальні).
- Вплив міграції на національний ринок праці, зайнятість і рівень заробітної плати.
- Переваги та ризики для країни-донора і країни-приймача.
- Роль грошових переказів у фінансуванні економіки країни-донора.
- Які виклики створює "витік мізків"?
- Тенденції української трудової міграції у XXI столітті.

2. Кейсове завдання

У 2023 році близько 3 мільйонів українців працювали за кордоном. Грошові перекази в Україну склали понад 13 млрд дол. США. Економіка водночас стикалась із нестачею кваліфікованих кадрів у сферах охорони здоров'я, будівництва та ІТ.

Завдання:

1. Проаналізуйте економічні вигоди та втрати для України як країни-донора.
2. Які загрози виникають для розвитку людського капіталу?
3. Запропонуйте два інструменти державної політики для пом'якшення негативних ефектів міграції.

3. Практичне завдання (розрахункова задача) Приклад задачі з розв'язком

У 2022 році з країни А за кордон виїхало 1,2 млн трудових мігрантів. Середній розмір грошового переказу від одного мігранта становив 4 500 дол. США на рік.

Завдання:

1. Обчисліть загальний обсяг грошових переказів до країни А.
2. Якщо частка цих переказів у ВВП становила 5,4%, розрахуйте ВВП країни.

Формули:

1. Сума переказів (S):

$$S = N \times R,$$

де: N – кількість мігрантів, R – середній переказ на одного мігранта

2. Розрахунок ВВП на основі частки ремітенсів (GDP):

$$GDP = \frac{S}{\text{Частка у ВВП}} = \frac{S}{r},$$

де r – частка у вигляді десяткового дробу ($5,4\% = 0,054$).

Розв'язання:

1. $S = 1200000 \times 4500 = 5400000000$ дол.

2. $GDP = \frac{5400000000}{0,054} \approx 10000000000$ дол.

Відповідь: – Перекази = 5,4 млрд дол.; – ВВП = 100 млрд дол.

Задачі самостійного опрацювання

1. У країні X працює 2,5 млн громадян за кордоном. Середній переказ на особу – 6 200 дол. США. Перекази становлять 8,3% від ВВП.

Завдання:

1. Обчисліть загальну суму грошових переказів.
2. Розрахуйте ВВП країни X.
3. Оцініть роль трудової міграції у формуванні платіжного балансу.

2. У країні Y грошові перекази за рік склали 7,2 млрд дол. США. ВВП країни – 95 млрд дол. США.

Завдання:

-
1. Обчисліть частку переказів у ВВП (%).
  2. Оцініть, чи є така частка критичною для економічної стабільності.
  3. Запропонуйте економічні заходи щодо зменшення залежності від зовнішніх переказів.

4. Порядок захисту роботи

1. Виконати п. 1. 3 поставленого завдання (сформувати файл pdf або docx).
2. Підготувати презентацію, яка містить результат виконання роботи (файл pptx або pdf).
3. Виступити на практичному занятті з доповіддю та прокоментувати кейсове та розрахункове завдання.
4. Дати відповіді на запитання аудиторії.
5. Прикріпити у відповідному розділі системи Мудл файли тексту завдання та презентації

Примітка: у назвах файлів не дозволяється використовувати символи кирилиці та спеціальні символи («?», «,», «/», «*» та інші).

ПРАКТИЧНА РОБОТА 9.

Міжнародна економічна інтеграці

Мета: ознайомити здобувачів із сутністю, формами та рівнями міжнародної економічної інтеграції; розкрити економічні вигоди та ризики участі країн у інтеграційних об'єднаннях; навчити аналізувати показники інтеграції та оцінювати її вплив на зовнішню торгівлю та зростання економіки; розвинути навички кількісної оцінки ефектів від інтеграції (торговельний ефект, ефект масштабів, приріст ВВП).

Ключові поняття: міжнародна економічна інтеграція; Зона вільної торгівлі; Митний союз; спільний ринок; Економічний та Валютний союз; ЄС, НАФТА, МЕРКОСУР; торговельний ефект; ефект витіснення та створення торгівлі; Індекс інтеграції; гармонізація політик.

1. Тематика для обговорення

- Рівні економічної інтеграції.
- Приклади успішних і проблемних інтеграційних об'єднань.
- Економічні вигоди для країн-членів митного союзу.
- Роль Європейського Союзу у формуванні інтеграційної моделі XXI століття.

- Інтеграційні перспективи України в умовах Угоди про асоціацію з ЄС.
- Методи виміру рівня інтеграції та оцінка його ефективності.

2. Кейсове завдання

Країна X приєдналась до регіонального об'єднання типу зони вільної торгівлі. Через рік імпорт із країн-членів зріс на 40%, а з інших країн – зменшився на 20%. Уряд прагне оцінити економічну ефективність участі в інтеграції.

Завдання:

1. Проаналізуйте економічні наслідки для країни X (ефект створення та витіснення торгівлі).
2. Запропонуйте політичні чи регуляторні заходи для підсилення позитивного ефекту інтеграції.

3. Практичне завдання (розрахункова задача)

Приклад задачі з розв'язком

1. На початок 2023 р. населення країни А становило 22380 тис. чол., з них 21% – іммігранти. За рік з країни А виїхали на постійне або тривале тимчасове проживання 0,2% населення, а в'їхали до країни А на постійне або тривале тимчасове проживання 158,76 тис. осіб.

Завдання:

Визначте:

1. Масштаб вибуття;
2. Міграційне сальдо;
3. Обсяг валової міграції;
4. Число іммігрантів на початок та на кінець 2023 року;
5. Зміну питомої ваги мігрантів у загальній чисельності населення.

Формули:

1. Масштаб вибуття (кількість емігрантів):

$$E = \frac{e}{100} \times N_0.$$

де:

- e – частка емігрантів (%),
- N_0 – населення на початок року.

2. Міграційне сальдо:

$$MS = P - E.$$

де:

- P – кількість іммігрантів,
- E – кількість емігрантів

3. Обсяг валової міграції:

$$VM = P + E.$$

де:

- VM – сумарна кількість мігрантів за рік.

4. Число іммігрантів:

На початок року:

$$I_0 = \frac{W_0}{100} \times N_0.$$

де:

- W_0 – частка іммігрантів (%),
- N_0 – загальне населення на початок року.

На кінець року:

$$I_1 = I_0 + MS.$$

5. Питома вага іммігрантів у населенні на кінець року:

$$W_1 = \frac{I_1}{N_1} \times 100\%.$$

де:

- $N_1 = N_0 + MS$ – нове населення з урахуванням сальдо,
- I_1 – число іммігрантів на кінець року.

Розв'язок:

1. $E = 0,002 \times 22380 = 44,76$ тис. осіб.
2. $MS = 158,76 - 44,75 = 114$ тис. осіб.
3. $VM = 159,76 + 44,76 = 203,52$ тис. осіб.
4. $I_0 = 0,21 \times 22380 = 4699,8$ тис. осіб;
 $I_1 = 4699,8 + 114 = 4813,8$ тис. осіб;
5. $N_1 = 22380 + 114 = 22494$ тис. осіб;
 $W_1 = \frac{4813,8}{22494} \times 100\% \approx 21,4\%$.

Висновки:

1. Масштаб вибуття населення країни А у 2023 році був відносно низьким – лише 44,76 тис. осіб, що становить 0,2% загальної чисельності населення. Це свідчить про стабільну внутрішню соціально-економічну ситуацію або про обмежену зовнішню мобільність населення.

2. Міграційне сальдо є позитивним і становить 114 тис. осіб, що свідчить про чистий приріст населення за рахунок імміграції. Це вказує на привабливість країни А як країни для постійного чи тривалого тимчасового проживання.

3. Обсяг валової міграції – 203,52 тис. осіб – демонструє високу міграційну активність (понад 200 тис. осіб змінили країну проживання),

що є типовим для розвинених країн із відкритою економікою.

4. Чисельність іммігрантів зросла з 4,7 млн до 4,8 млн осіб, тобто на понад 100 тис. осіб, що свідчить про тривале зростання мультикультурного складу населення країни.

5. Питома вага іммігрантів у структурі населення зросла з 21% до приблизно 21,4%, що підтверджує тенденцію до поступового посилення ролі імміграції в демографічному та економічному розвитку країни.

Задачі самостійного опрацювання

1. На початок 2022 року населення країни X становило 40 млн осіб, з них 18% – іммігранти. За рік емігрувало 0,3% населення, а іммігрувало 260 тис. осіб.

Завдання:

- Визначте масштаб вибуття.
- Обчисліть міграційне сальдо.
- Розрахуйте обсяг валової міграції.
- Визначте чисельність іммігрантів на початок і кінець року.
- Обчисліть зміну питомої ваги мігрантів у структурі населення.

2. У країні Y на початок року проживало 18,5 млн осіб, з яких 3,5 млн – іммігранти. За рік вибуло 21 тис. осіб, прибуло – 78 тис. осіб.

Завдання:

- Розрахуйте міграційне сальдо та валову міграцію.
- Знайдіть чисельність іммігрантів на кінець року.
- Обчисліть, на скільки змінилася частка іммігрантів у загальній структурі населення.

4. Порядок захисту роботи

1. Виконати п. 1.. 3 поставленого завдання (сформувати файл pdf або docx).

2. Підготувати презентацію, яка містить результат виконання роботи (файл pptx або pdf).

3. Виступити на практичному занятті з доповіддю та прокоментувати кейсове та розрахункове завдання.

4. Дати відповіді на запитання аудиторії.

5. Прикріпити у відповідному розділі системи Мудл файли тексту завдання та презентації

Примітка: у назвах файлів не дозволяється використовувати символи кирилиці та спеціальні символи («?», «,», «/», «*» та інші).

2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

2.1. Індивідуальні завдання з курсу «Міжнародна економіка» – являє собою творче дослідження здобувача освіти та передбачають виконання самостійної роботи здобувача освіти за темами двох змістових модулів.

Результатом виконання завдання є:

- для модуля 1: аналітична записка (5–7 сторінок);
- для модуля 2: презентація з пояснювальною запискою (10–12 слайдів).

2.2. Виконані завдання подаються в електронному вигляді у форматі *.docx / *.pdf (модуль 1) або *.pptx + *.docx (модуль 2) у систему Moodle відповідно до встановлених термінів.

Мета ІЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

2.3. Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання № 1 «Етапи становлення міжнародної економіки та виклики сучасності».

Індивідуальне практичне завдання № 1 на підставі вивчення модуля 1 «Формування міжнародної економіки в умовах сучасних вимірів», виконується у вигляді аналітичного дослідження.

При підготовці та оформленні теоретичного дослідження здобувач освіти використовує матеріали лекційних та практичних занять, науково-дослідницькі праці фахівців з обраної тематики та інші відкриті джерела інформації. В ході виконання завдання здобувач освіти надає обґрунтовані відповіді на поставлені питання та пропонує власні висновки щодо проблематиці завдання.

2.4. Мета індивідуального завдання №1 «Етапи становлення міжнародної економіки та виклики сучасності» - засвоїти ключові поняття, закономірності та тенденції розвитку міжнародної економіки в умовах глобалізації та цифрової трансформації.

Зміст завдання:

- Розкрити основні етапи становлення та розвитку міжнародної економіки.
- Проаналізувати сучасні виклики для світової економіки (війни, COVID-19, енергетична криза, санкційна політика).

- Визначити роль міжнародних економічних організацій у підтримці глобальної стабільності.

2.5. Форма звітності: аналітична записка обсягом 5–7 сторінок.

2.6. Структура аналітичної записки:

- вступ (актуальність теми);
- основна частина (2–3 логічні підрозділи);
- висновки (власні узагальнення);
- список використаних джерел (не менше 5, з них одне англomовне).

2.7. Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання №2 «Забезпечення макроекономічної рівноваги у відкритій економіці: проблеми та стратегічні підходи»

Індивідуальне практичне завдання №2 виконується на підставі вивчення матеріалу змістового модуля 2 «Міжнародна макроекономіка: функціонування відкритої національної економіки і світового господарства в цілому» та передбачає підготовку презентації з аналітичним супроводом.

Під час виконання завдання здобувач освіти демонструє здатність:

- працювати з макроекономічними показниками;
- аналізувати платіжний баланс;
- обґрунтовувати вплив валютного курсу на національну економіку;
- формулювати рекомендації щодо підвищення економічної стійкості в умовах глобальної нестабільності.

Метою завдання є поглиблення розуміння механізмів взаємодії національної економіки зі світовим ринковим середовищем, аналіз відкритої економіки та оцінка заходів, що забезпечують макроекономічну рівновагу в умовах глобальних викликів.

Зміст завдання:

- Проаналізувати динаміку платіжного балансу України за останні 3 роки (джерела: НБУ, ІМФ).
- Дослідити вплив валютного курсу на конкурентоспроможність експорту та імпорту.
- Визначити основні виклики для макроекономічної стабільності (інфляція, борг, енергетична криза, глобальні шоки).
- Запропонувати рекомендації щодо макроекономічної політики з метою зміцнення відкритої економіки в умовах зовнішніх загроз.

2.8. Форма звітності:

- Презентація на 10–12 слайдів із візуалізацією даних (графіки, діаграми, таблиці);
- Пояснювальна записка на 1–2 сторінки з текстовими узагальненнями, висновками та пропозиціями;
- У процесі підготовки презентації здобувач використовує статистичні джерела (НБУ, ІМФ, Світовий банк), матеріали лекцій, наукову літературу, відкриті економічні огляди та професійні аналітичні звіти.

2.9. Структура презентації:

- Слайд 1 – Назва, ПІБ, група
- Слайди 2–3 – Вступ, актуальність теми
- Слайди 4–7 – Аналіз динаміки макроекономічних показників (платіжний баланс, валютний курс, експорт/імпорт)
- Слайди 8–9 – Оцінка глобальних викликів та загроз
- Слайд 10 – Рекомендації щодо стабілізації відкритої економіки
- Слайд 11 – Висновки
- Слайд 12 – Список використаних джерел.

2.10. Вимоги до оформлення:

- У презентації мають бути не менше 3 графіків / діаграм
- У пояснювальній записці – логічна структура, чіткі висновки, посилання на джерела
- Обов'язкова наявність хоча б одного англomовного джерела.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБОТ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Оцінка за виконану практичну роботу (індивідуального завдання) виставляється за результатами перевірки виконання та захисту роботи і може бути оскаржена.

Таблиця 1 - Критерії оцінювання практичних робіт та індивідуальних завдань

Назва контрольної точки	Критерії оцінювання контрольної точки
Виконання та захист практичної роботи	<p>5 бали (максимальна оцінка): здобувач виконав завдання повністю, без жодних помилок. Усі аспекти завдання розкриті максимально повно, детально і точно. Присутні творчі підходи до вирішення завдання, застосовано додаткові джерела або методи. Висновок наведено логічно та повно. Здобувач підготував доповідь з презентацією за результатами виконаного завдання</p> <p>4 бали: здобувач виконав завдання правильно, але з незначними помилками. Майже всі аспекти завдання розкриті, але є незначні недоліки. Використані стандартні підходи до вирішення завдання, можлива відсутність творчих підходів.</p> <p>3 бали: здобувач виконав завдання частково або з помилками, що не впливають критично на кінцевий результат. Деякі питання або аспекти завдання не розкриті повністю або недостатньо пояснені. Відсутні творчі підходи, виконання за шаблоном або типовими рішеннями. Існують значні недоліки в оформленні результатів або структура роботи не відповідає вимогам.</p> <p>2 бал: здобувач виконав завдання частково або з великими помилками, які впливають на коректність висновків. Більшість аспектів завдання залишились не розкритими.</p>
Виконання та захист індивідуального завдання	<p>15 балів (максимальна оцінка): здобувач підготував доповідь з презентацією за результатами виконаного завдання, при цьому він: правильно визначив проблеми, комплекс факторів, які могли вплинути на їх виникнення, обґрунтував своє</p>

Назва контрольної точки	Критерії оцінювання контрольної точки
	<p>бачення теоретичними концепціями або моделями, виконав необхідні розрахунки (в разі потреби), представив висновок або власне бачення (рішення) щодо виходу з проблеми, окреслив можливі перспективи і обмеженість такого рішення; роботу структуровано, викладено діловим, науковим або публіцистичним стилем. Доповідь про виконану роботу оприлюднена на практичному занятті, здобувач демонструє володіння термінологічним апаратом, надані відповіді слухачам та викладачу.</p> <p>12 балів: здобувач підготував текст виконаного завдання та презентацію, при цьому він: правильно визначив проблеми, комплекс факторів, які могли вплинути на їх виникнення, обґрунтував своє бачення теоретичними концепціями або моделями, виконав необхідні розрахунки (в разі потреби); представив висновок або власне бачення виходу з проблеми і окреслив можливі перспективи і обмеженість такого рішення. Роботу лише здано на перевірку, без оприлюднення на практичних заняттях та без обговорення результатів роботи.</p> <p>10 балів: здобувач підготував текст виконаного завдання, що частково розкриває суть завдання; відсутність (недостатній рівень) навичок застосування теоретичних знань для вирішення практичних завдань; висновки недостатньо обґрунтовані. Робота містить загальновідомі факти без власних думок та висновків. Робота не оприлюднювалась та не обговорювалась на заняттях.</p> <p>5 балів: здобувач підготував текст виконаного завдання, що не розкриває суть завдання. Робота містить загальновідомі факти, без власних думок та/або висновків. Робота не оприлюднювалась та не обговорювалась на заняттях.</p>

Додаткові зауваження:

- студент може оскаржити отримані оцінки в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу (Нормативні документи: Polytechnic (metinvest.university) та Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (Академічні політики : Polytechnic (metinvest.university));

-
- викладач не має права знижувати оцінку за практичну роботу або індивідуальне завдання, якщо воно не було складено вчасно, однак в разі, якщо така робота була оцінена пізніше, ніж момент завершення теоретичного навчання у семестрі, то відповідна оцінка не враховується у рейтингу здобувачів освіти.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» / уклад. Ю. В. Терешко. Запоріжжя: ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2024. 13 с.
2. Положення про організацію освітнього процесу у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». URL: <https://metinvest.university/data/file/14/86/148623526b844f999bad7c51257baa51.pdf>.
3. Положення про визнання у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. URL: <https://metinvest.university/data/file/eb/ef/ebef5aa7e673444797bf73d46e33615b.pdf>.
4. Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». URL: <https://metinvest.university/data/file/c1/c9/c1c998364cec4bdbb42478109c72e17c.pdf>.
5. Дергачова В. В., Кузнецова К. О., Манаєнко І. М. Міжнародні економічні відносини. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 421 с.
6. Козака Ю. Г. Лук'яненко Д. Г., Макогона Ю. В. Міжнародна економіка: підруч. для ВНЗ. Київ.: Центр навчальної літератури, 2018. 560 с
7. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Босак А. О. [та ін.]. Львів : Міські інформ. системи, 2021. 354 с
8. Міжнародна економіка: підруч. / За ред. А. О. Задой, В. М. Тарасевича. Київ.: Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
9. Tereshko Y., Nahorna O. Modern features of international trade development in the context of digitalization. *Наук. журнал Бізнес-навігатор № 1(78), 2025*. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.78-12>
10. Pichura V., Potravka L., Skok S., Vdovenko N. Causal Regularities of Effect of Urban Systems on Condition of Hydro Ecosystem of Dnieper River. *Indian Journal of Ecology*. 2020. Vol. 47. Issue 2. P. 273–280. URL:<http://indianecologicalsociety.com/society/journal/>

Додаток А – Приклад оформлення титульного аркушу

ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»
Кафедра цифрових технологій та проектно-аналітичних рішень

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ І
УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПРАТ «...»**

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ № 1
з дисципліни:
«Міжнародна економіка»
на тему

Виконав(ла):

_____

здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
« _____ »
гр. _____

_____

(Прізвище, ім'я, по батькові повністю)

Прийняла : к.е.н., доцент кафедри
ЦТПАР
Терешко Юлія Володимирівна

Запоріжжя – 2025

Додаток Б – Приклади оформлення бібліографічних посилань

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Підручники	
Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удадьцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с. 2. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. 4. Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с. 2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с. 3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. 4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
Без автора	1. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с. 2. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с. 5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. Харків : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с. 4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Частина видання	
Підручник	1. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<ol style="list-style-type: none"> 2. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>7. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98– 108.</p> <p>8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to Political Science. 1991. № 2. P. 15–43.</p>
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10– 22. 3. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.
Патенти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с. 2. Люмінесцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин- т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04- 01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.- довід./ авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).
Електронні ресурси	1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i> . 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i> . Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27.–URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridic_hni/VestUr2015v3/5.pdf . (дата звернення: 15.11.2017).

Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с. 3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ...канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с. 4. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.

Навчально-методичне видання

Юлія Володимирівна Терешко

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

**методичні рекомендації
до виконання практичних робіт та індивідуальних завдань**

Самостійне електронне мережеве видання

Публікується в авторській редакції